

Signalet fra Oslos biskop er krystallklart: Som prest må du for Guds skyld eget liv og ditt samliv.

Språk om språk

Mitt innlegg er kommentarer til journalist Einar Odden (GD 30.des., side 2) og til førsteamanuensis J. Haugan (GD 5. januar, side 30). Jeg forstår disse to på følgende måter:

■ Journalist Odden trekker i tveid den rollen Språkrådet spiller for språkets utvikling, mens førsteamanuensis Haugan peker på og forsvarer Språkrådets rolle som bevarer av språket. Personlig holder jeg meg langt unna å skulle dele ut galt eller rett, eventuelt mer eller mindre rett/galt.

Jeg bare registrerer at de snakker om språkets ulike sider, mer spesifikt snakker Odden om det funksjonelle språket, mens pedagog Haugan snakker om formell, offisiell rettskrivning slik vi forventer å finne det i avisinnlegg, artikler i fagblad, bøker (særlig fagbøker), offisielle brev, og vi kunne nevne flere sjangrer, for eksempel skriving hos elever i norsk Grunntidning og Høyere utdanning.

■ Odden snakker altså om det funksjonelle språket i vid betydning – personlig kan jeg gjerne kalle det det levende språket. Uten at Odden nevner det eksplisitt, så tipper jeg at han tenker ikke bare på det formelle språket, men inkluderer Mobilspråk (SMS), e-mail korrespondanse, Face Book/Twitter (you name it!), personlige (håndskrevne) brev i den grad slikt fortsatt finnes, små «lapper»/meldinger/beskjeder som går

mann og mann, mann og kvinne i mellom, osv.

Ja, selvsagt har journalisten rett i at språkbruk i vid betydning har Språkrådet ikke hånd om, trolig vet rådsmedlemmene ikke heller godt nok hva det består av, hvordan det ser ut og hva det kommuniserer. Vi kan bare være sikre på at alt dette uformelle språket kommuniserer forståelig og godt nok som en sosial praksis i det fellesskapet det er innvevd i, det er mao. funksjonelt. «Du kan ikke tøyle språket gjennom vedtak», skriver Odden, så rett, så rett han har.

■ Så langt tilbake som i 2002 holdt jeg gjesteforelesning ved Hørnasand Universitet (Sverige) (temaet var språkutvikling/ språkidaktikk). Etter forelesningen ble jeg intervjuet av en journalist, og ble mektig imponert over hvor godt han oppfattet mitt hovedbudskap. I avisen sto i headingen: «Barn og ungdomar utvekkler språket». Og videre: «Barn utvekkler språket. Och det är de som bryter med de traditionella ramarna som oftast skriver bäst.»

Etter dette har jeg holdt atskillig mange kurs for norsklærere, enn si forelesninger for lærerstudenter i snart 20 år i skriving, evaluering og skriveidaktikk. Jeg poengterer alltid for tilhørerne hvordan de bør være glade for hver skoleelev/ungdom som «våger» å bryte med normene, tar seg til rette og designer på sin individuelle måte det de vil uttrykke, og på den måten modernisere skolegrammatikken.

■ Det er skrevet atskillig hyllemeter med forskning som handler om forholdet mellom grammatikkunnskap/ferdighet og skriveferdighet, og det er til dags dato ikke påvist signifikant sammenheng i betydningen at flinke grammatikere også er flinke skrivere.

Forskning har også vist at skoleelever (= storforbrukere av moderne medier) (se ovenfor) er svært bevisste på skillet mellom deres bruksspråk utenfor skolen og det språket som forventes av dem i skolen.

Harald Nilsen,
språkforsker, dr. dos/prof.,
Lillehammer

Snakk med politikkerne, Rudi

Therese Rudi skriver i et debattinnlegg 5. januar at hun er svært forundret over at jeg betegner norsk landbruk som en suksesshistorie. Jeg har aldri sagt at alt er såre vel i norsk landbruk.

I Norges Bondelag jobber vi hver eneste dag for å bedre rammebetingelsene for norske bønder. Samtidig er vi stolte av det vi som bønder leverer til samfunnet. Vi driver med verdens viktigste næring – å skaffe mat til befolkningen. Og i det arbeidet lykkes vi bra under de naturgitte og politiske rammevilkårene som er lagt. En gjennomgående elendighets-

beskrivelse som Therese driver, gagnar verken den bonde eller næringa. Det kun til å frastøte oss både i og ungdommen.

Norsk landbruk er selvsagt laget for det landet vi lever på dag. Det er grunnlaget for bosetting i hele landet, grunnlaget for det kulturelle vi stolt viser fram til fra hele verden. Og det er grunnlaget for halvparten av den maten som setter på bordet hver dag. Landbruksbruket er en av landets største næringer. Ei næring nordmenn er stolte av og ønsker å utnytte. Da må vi vise at de vil bli laga, framstå som stolte bidragsyttere, synliggjøre den samfunnsinnsatsen næringa bidrar med.

Samtidig må vi fremme gode og rettmessige krav overfor politikkerne. Norges Bondelag fremmet offensive krav til politikkerne i arbeidet med ny strategimelding om landbruk og mener det må legges til retningslinjer for matproduksjonen økes i takt med befolkningsveksten. Produksjonen må i hovedsak skjedd på lokale ressurser, og i større utgangspunkt i lokale og nasjonale innsatsfaktorer. Det betyr at bruk av brakklagt jord må tas i bruk, dyrkingen må øke og at det må muleres til økt grovforproduksjon. Og sist men ikke minst: Landbrukets inntekter må styrkes gjennom sikre investering og rekruttering. Dette er helt nødvendige tiltak for å fø 6 millioner nordmenn til et godt liv. Rudi har dessverre misforstått. Hun bør snakke mer med